

ژان شوالیه آلن گیربران

فرهنگ نمادها

اساطیر، رؤیاها، رسوم، ایماء و اشاره، اشکال و قوالب،
چهره‌ها، رنگها، اعداد

جلد اول

الف (انومنیس‌ها - آینه)

ترجمه و تحقیق

سودابه فضایی

آ/الف

ائومنیس‌ها (EUMÉNIDES/Eumenides)

(ارینی‌ها را ببینید)

چهره‌های افسانه‌یی، عملاً نقطه‌ی مقابل ارینی‌ها*؛ ارینی‌ها نشانگر روحیه‌ی کینه‌جو هستند، که میل به شکنجه و آزار دارند، و در مقابل هر گونه تجاوز به نظم، مجازات می‌کنند؛ ائومنیس‌ها، اما، نشانه‌ی روحیه‌ی تفاهم و بخشش، گذشت و تفویض هستند. این دو صورت متضاد و مغایر نشانه‌ی دو گرایش مختلف روح خاطی است، که میان ندامت و حسرت در نوسان است. *ارینی‌ها نشانه‌ی خطایای سرکوفته‌یی هستند که نابودگر شده‌اند، و شکنجه‌یی که می‌کنند، از سر ندامت است؛ ائومنیس‌ها نشانه‌ی همین گناه هستند، اما گناهی اعتراف‌شده، که در عین عظمت سازنده است، و از سر افسوس،*

رهاییی بخش (DIES, 162).

یکی سنگدل و دیگری خیرخواه، حتا در یونان و روم باستان همین خدایان بودند-که حامی قوانین اجتماعی و چارچوب خانوادگی بودند؛ منتقم در مقابل جنایت، دشمن هرج و مرج، که وقتی خشمشان زنجیر می‌گسیخت، ارینی یا فوری خوانده می‌شدند، و وقتی با تقاضای خیرخواهی روبه‌رو می‌شدند، خشمشان آرام می‌گرفت، و ائومنیس نامیده می‌شدند. اما این طرز تلقی اخیر، پیشفرض پیچشی درونی است و خود بازگشتی است به سوی نظم.

اُوهروس (ÉVHÉMÈRE/Euhemerus)

اولین نویسنده‌ی یونانی که فلسفه‌ی تاریخی مذهب را بررسی کرده است. او در ابتدای قرن سوم ق.م. می‌زیست. به زعم او خدایان و قهرمانان به مثابه انسانها بودند و پس از مرگ از امتیاز خدایی برخوردار می‌شدند. ائوهروس که نظریه‌ی^۱ به نام او ثبت شده است، گرایش به رمزگشایی از مذهب یونان باستان، و پیدا کردن خاستگاهی اجتماعی برای آن داشته است؛ او نماد روحیه‌ی نقاد، خردگرا و نظام‌مند است، که تاریخ خدایان را بدین چشم می‌نگریسته و آنها را فقط انسانهایی می‌دانسته که توسط هموعان خود جاودان شده‌اند.

۱. (Évhémérisme) نظام فکری خاص ائوهروس که شخصیت‌های اساطیری را چون موجودات انسانی، الوهیت یافته به وسیله‌ی مردم ملحوظ می‌دارد.

آب (EAU/Water)

معانی نمادین آب را می‌توان در سه مضمون اصلی خلاصه کرد:

چشمه‌ی حیات، وسیله‌ی تزکیه و مرکز زندگی دوباره. این سه مضمون در قدیمترین سنتها متلاقی می‌شوند و ترکیبات تخیلی گوناگون و در عین حال هماهنگی را شکل می‌دهند.

آب، این توده‌ی بی‌شکل، نشانگر نامحدود بودن امکانات است. آب در برگرفته‌ی تمام نیروهای بالقوه و بدون شکل، جرثومه‌ی اجرام تمامی نویده‌های پیشرفت، و همچنین تمامی تهدیدهای فروپاشی است. شناور شدن در آب برای خروج از آن، بدون حل شدن کامل در آن، فقط توسط یک میت نمادین میسر است، و به معنی بازگشت به مبدأ است: راه یافتن به مخزنی عظیم از نیرویی بالقوه است، و گرفتن نیرویی تازه از آن: مرحله‌ی سیر قهقرایی و عدم یکپارچگی موقتی است که به مرحله‌ی پیشرونده از یکپارچگی دوباره و زندگی دوباره منتهی می‌شود (حمام*، غسل تعدید* و سرسپاری* را ببینید).

ریگ‌ودا، آب زندگی‌بخش، نیروبخش و مصفا را همان قدر در زمینه‌ی معنوی می‌ستاید که در زمینه‌ی مادی.

شما، ای آبهایی که نیرو می‌بخشید،

قوت، عظمت، شادی و بصیرتمان دهید،

ملکه‌ی عجایب،

آبها، نایب مردم!

شما، ای آبهایی که کارآیی به مرهمها

می‌بخشید،